
Mindre lokalreaksjon med større sprøytenål

AKTUELT

TOM SUNDAR

Email: tom.sundar@legeforeningen.no

Tidsskriftet

Det er en myte at de minste sprøytenålene er de mest skånsomme mot hud og vev. En britisk studie viser at bruk av lengre nål gir færre lokalreaksjoner etter vaksinerings av spedbarn.

Størrelsen på sprøytenålen har mye å si for graden av lokalreaksjon etter vaksinasjon. Illustrasjon F. Netter (Novartis)

Spedbarn som blir vaksinert, får ofte lokale reaksjoner i området rundt innstikksstedet. Dette avstedkommer også bekymringer hos mange foreldre. Stikk i strid med hva leger og helsearbeidere hittil har trodd, kan den lokale reaksjonen minskes ved å gå opp i nålestørrelse. Det er konklusjonen i en studie som nylig er publisert i BMJ (1).

Intramuskulær effekt

I Storbritannia blir spedbarn immunisert mot difteri, pertussis og tetanus (DPT) samt Haemophilus influenzae type B (HiB) når de er to, tre og fire måneder gamle. Til vaksineringsen blir to nålestørrelser benyttet. Den minste nålen har målene 25 gg/16 mm (gul nål), mens nålen som er et nummer større, er 23 gg/25 mm (blå nål).

Formålet med studien var å sammenlikne graden av lokalreaksjon etter vaksineringsen med de to nålestørrelsene. 113 friske spedbarn som var til tredje gangs immunisering ved fire måneders alder, ble delt i to grupper som var like store. I gruppen som ble vaksinert med liten sprøytenål, fikk 84 % av spedbarna lokalreaksjoner. I gruppen som ble vaksinert med stor nål, fikk 62 % lokalreaksjoner.

Alle barna ble vaksinert etter samme prosedyre, og på samme sted, dvs. anterolateralt på høyre lår. Reaksjonen ble angitt av foreldrene som graden av rødme og hevelse innen tre døgn, men uten at de ble opplyst om hvilken nålestørrelse som var benyttet. Graden av både rødme og hevelse var signifikant større når barna ble vaksinert med den minste nålen. Resultatene viste at for hvert tredje til femte barn som ble vaksinert med stor nål fremfor liten nål, unngikk man ett tilfelle med rødme og hevelse.

Forfatterne mener at en lengre nål sikrer at vaksinen blir deponert i lårmuskelen, istedenfor i det subkutane vevet, noe som også er mer skånsomt mot huden. Følgelig anbefaler de helsepersonell å velge den største av de to nålene til rutinevaksinasjon.

Avdelingsoverlege Hanne Nøkleby ved avdeling for vaksiner i Statens institutt for folkehelse sier at konklusjonen i den britiske studien er tankevekkende.

– Det er fornuftig å bruke en sprøytenål som er lang nok til at vaksinen blir satt intramuskulært. Andre studier har også vist at dette er mer skånsomt og gir færre lokalreaksjoner. Ideen om at små sprøytenåler gir minst besvær, stemmer nok ikke med realitetene, sier Nøkleby. Hun understreker at også produsenter av ferdigvaksiner bør ta resultatene til etterretning. I dag er nemlig de fleste vaksinesprøyter på markedet utstyrt med liten nål.

LITTERATUR

1. Diggle L, Deeks J. Effect of needle length on incidence of local reactions to routine immunisation in infants aged 4 months: randomised controlled trial. *BMJ* 2000; 321: 931–3.

Publisert: 10. februar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.